

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

Σ' ἐγλύκαινε ἢ ἀνοιξι καὶ σένα μιὰ φορὰ,
 Δροσιὰ κι' οὐράνιας εὐωδιαίς τὰ φύλλα σου σκορπούσαν,
 Καὶ στ' ἀνοισμένα σου κλαριά, μὲ ἄβολη χορὰ,
 Ἡ πεταλούδαις παίζανε, τάνδονια κελαιδοῦσαν.

Μὰ τόρα ποῦ σὲ πλάκωσε φθινόπωρο βαρὺ,
 Πέσαν τὰ φύλλα σου ξερὰ, καρδιά μου ἕνα, ἕνα
 Καὶ τῆς ἀγάπης ἢ φωτιά τὴν ὥρα καρτερεί,
 Γιὰ νὰ τὰ κάψῃ μονομιᾶς κεὶ ποῦνε σωριασμένα.

Ὁλ' οἱ παλῆροι συντρόφοι σου σ' ἀφήκαν μ' ἀπονιά,
 Ἀνδόνια, ἄνθια, εὐωδιαίς καὶ πεταλούδαις πάνε!...
 Τόρα σ' αὐτὴν τὴν ἔρημν καὶ σκοτεινὴ γωνιά,
 Τὰ νυχτοπούλια θυάζονται καὶ τὰ θεριά βογγᾶνε.

Ἡ ἀναμνήσεις κλαῖν' ἐκεῖ κ' ἢ μαύραις συμφοραίς·
 Σὰν φύλλα δέρνει ὁ βοριάς καὶ ἡ ἀνεμοζάλη,
 Παλῆραις ἀγάπαις, ὄνειρα, καὶ πόθους, καὶ χαραίς...
 Φτωχὴ καρδιά! καμμιάν αὐγὴ θὰ ξανανθίσῃς πάλι;

Δ Π. Ταγκόπουλος

Ο ΚΥΚΝΟΣ

Ὁ ὠραῖον τοῦτο ὑπερήφανον πτινόν,
 τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἀντιχεῖ εἰς
 τοὺς μύθους, εἰς τὰς παροιμίας, εἰς
 τὰ μελοδραμάτ' ἡμᾶς σήμερον δυστυχῶς
 εἶναι σχεδὸν ἄγνωστον ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ κύκνος ὑπὸ ζωολογικὴν ἐποψίν εἶναι
 πρῶτος ἐξ ἀδελφῶς τῆς χηνός καὶ τῆς νήσ-
 σης. Ὡς ἡ νῆσσα πλέει ἐπὶ τῶν ἠρέμων
 ὑδάτων τῶν λιμνῶν, τῶν μεγάλων ποτα-
 μῶν, τρεφόμενος ἐξ ὑδατοβίων φυτῶν καὶ
 ἐντόμων.

Ἄλλ' ἐνῶ εἰς τὴν νῆσσαν θαυμάζομεν
 τὴν εὐστροφίαν τῶν κινήσεων καὶ τὴν
 ἐπιτηδεύοντα τοῦ νὰ βυθίζεται ὡς ἄρι-
 στος δύτης μέχρι τοῦ πυθμένος τῶν ὑδά-
 των, εἰς τὸν κύκνον θαυμάζομεν τὸ ἐπι-
 δεικτικὸν τοῦ ἀναστήματος (ὁ κύκνος εἶ-
 ναι τὸ μεγαλύτερον πτινόν τῆς Εὐρώ-
 πης). Τὸ πτέρωμά του εἶναι κατάλευκον.
 Ὅταν πλῆρ' ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὑψώνει ὀλί-
 γων τὰς πτερυγὰς καὶ τὰ μεγάλα μαλακὰ
 καὶ μεταξοειδῆ πτερὰ νεύουσι μετὰ χάρι-
 τος ὡς ριπίδιον ὠραίας γυναικὸς συνι-
 στάμενον ἐξ ἐλαφρῶν ὡς ἀφρός πτερῶν.
 Ὅταν ὁ κύκνος πορεύεται ἐπὶ τοῦ ὕδα-
 τος κατ' εὐθείαν, χαράσσει ἐν τῇ γαλήνῃ
 τῆς ἐπιφανείας αὐλάκα μικρῶν κυρτουμέ-
 νων κυμάτων, ὡς λέμβος ἰστιοφόρος δια-
 σχίζουσα μὲ τὴν ἐλαφρὰν πρωϊνὴν αὐραν
 τὴν ἠρεμὸν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης,
 διὰ τοῦτο τὰ ἰστιοφόρα πλοῖα συχνάκις
 παραβάλλονται ὑπὸ τῶν ρωμαντικῶν μυ-
 θιστοριογράφων πρὸς κύκνους. Ὁ λαι-
 μὸς τοῦ κύκνου εἶναι πολὺ μακρὺς, ἀλλ'
 ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἀναλόγως ἰσχυρὸς καὶ
 κρατεῖται μετ' ἀπεριγράπτου χάριτος ὑ-
 ψηλὰ, σχηματίζων ὠραίαν καμπύλην, δὲν
 εἶναι ἄσχημος μ' ὄλον τὸ ὑπερβολικὸν μῆ-
 κος του. Ἡ ἐκφραστικὴ κεφαλὴ του τόσον
 ὑπερηφάνως ὑψηλὰ κρατουμένη δίδει εἰς
 τὸ πτινὸν τοῦτο ἐκφράσιν βασιλικῆς με-
 γαλοπρεπείας.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ εἰρήσκο-
 μεν τὸν Δία λαμβάνοντα μορφήν κύκνου
 ὅπως ἀπατήσῃ τὴν Λήδαν, ἢ ἀνύποπτος
 κόρη περισφίγγει καὶ θωπεύει τὸ ὠραῖον
 ἡμέρον πτινόν, καί... ὦ τῆς ἀπάτης! τί-
 κτει μετὰ ταῦτα δύο φᾶ, (ὧν τὸ ἐν ἐμ-
 περειῆζε τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύ-
 κην, τὸ δ' ἕτερον τὴν Ἑλένην) Ἄλλὰ καὶ
 εἰς τὴν ἀνατολικὴν μυθολογίαν ἀναφαί-
 νεται ὁ κύκνος ὡς φίλος τῶν γυναικῶν
 «ἐν γὰρ κενεοῖσι φιλάμασι ἀδέα τέρψις».

Ἡ σκανδιναυκὴ μυθολογία μᾶς ἀναφέ-

ρει βασιλόπαιδας λαμβάνοντας μορφήν κύ-
 κνου καὶ φέροντας ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τὰς
 ἀδελφῶν τῶν διὰ μέσου τοῦ ἀέρος.

Ὅλοι γνωρίζομεν τὸν κύκνον ἐν τῷ
 μύθῳ τοῦ Λόενγριν τοῦ ἱππότη τοῦ κύ-
 κνου (Schwaanen-Ritter), καὶ ἐμάθομεν ὅτι
 ὁ θνησκὼν κύκνος ἄδει ἕσμα οὐρανοῦ με-
 λωδίας.

Πλὴν ἄς ἀφίσωμεν πλεόν τὴν μυθολο-
 γίαν τοῦ κύκνου καὶ ἄς τραπῶμεν εἰς θε-
 τικώτερα πράγματα.

Ποῦ κατοικοῦσιν οἱ κύκνοι;

Εἰς τὰς χώρας «τοῦ μεσονυκτιοῦντος
 ἡλίου» Ὅλοι ἐμάθομεν ἐν τῷ σχολείῳ ὅτι
 εἰς τὰς πέριξ τοῦ πόλου χώρας, ὁ ἥλιος
 τὸν μὲν χειμῶνα ἐπὶ τινὰς μῆνας οὐδόλω
 ἀνατέλλει ἐνῶ τὸ θέρος τούναντιον· ἐπὶ
 μῆνας ὀλοκλήρους κάμνει περιστροφικῶς
 τὸν γύρον τοῦ ὀριζήοντος χωρὶς νὰ δῆρ,
 ἀλλ' ὀλίγοι θὰ εἶχον τὸ εὐτύχημα ν'
 ἀποκομίσωσιν ἐκ τῆς ξηρᾶς διδασκαλίας
 τῆς γεωγραφίας ἐντύπωσιν τινα περὶ τοῦ
Land der Millernacht-Sonne.

Φαντασθῆτε χώρας τῶν ὁποίων μόνον τὰ
 παράλια κατοικοῦνται ἐνῶ τὰ μεσόγειά
 σπανίως βλέπουσιν ἀραιούς τινὰς ἐπιδρέ-
 πτας ποιμένας ἢ κυνηγούς. Ὁ ἥλιος διὰ
 τῶν ῥοδοχρόων ἀκτίνων του κατορθοῖ
 τὴν ἀνοιξίν νὰ τάξῃ τὸν κρυστάλλινον
 πέπλυν ὥστε σκεπάξῃ τὴν πεδιάδα, κά-
 τ' ὅτε δὲ αὐτοῦ ἀναφαίνονται πράσινι
 λειμῶνες περικλείοντες πολλὰς λίμνας
 ἐντὸς τῶν ὁποίων κατοπιτρίζεται ὁ γα-
 λανὸς βόρειος οὐρανὸς μὲ τὸ ἀσθενὲς ἀ-
 νοικτὸν χρῶμα του. Μεγίστη ννεμία ἐπι-
 κρατεῖ, ὁ ἥλιος ὅστις δὲν ὑψοῦται πολὺ
 ἄνω τοῦ ὀριζήοντος δὲν λάμπει δὲν καίει,
 ἀλλ' ἐκπέμπει γλυκεῖαν θερμότητα καὶ ρο-
 δινὸν φῶς, ρίπτων ἐπὶ τοῦ πρασίνου τα-
 ππτος τῆς χλόης τὰς γιγαντιαίας σκιάς
 τῶν κιονοφόρων δένδρων τὰ ὁποῖα «οἱ
 φοίνικες τοῦ Βορρᾶ» ἀνυψοῦνται σιωπηλοῖ
 πέριξ τῶν λιμνῶν.

Αἰθῆρας διακόπτεται ἡ ἄκρα ἡδυσχία ὑπὸ
 γοερῶν σαλιγγοειδῶν ἡχῶν, ἐπὶ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ βλέπετε πολλὰ μελανὰ σημεῖα εἰς
 εὐθείαν γραμμὴν τιθέμενα καὶ ταχέως
 προχωροῦντα. Ὁ ὄγκος τῶν σημείων αὐ-
 ξάνει ὅσον πλησιάζουσιν. Σὰς φαίνεται ὅτι
 βλέπετε ἐν τῷ ἀέρι στόλον πλεόντα, ἔ-
 χοντα τὴν ναυαρχίδα ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὰ
 λοιπὰ πλοῖα εἰς κανονικὰς φάλαγγας το-
 ποθετημένα. Μετ' οὐ πολὺ διακρίνετε ὅτι ὁ
 πλέων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ στόλος συνίστα-
 ται ἐκ λευκῶν κύκνων, ἀκούετε τὸν ἡχόν

τῶν ρωμαλέων πτερυγῶν τυπτόντων τὸν
 ἀέρα. Οἱ κύκνοι κατέρχονται καὶ κάθην-
 ται ἐπὶ τῆς χλόης, λούονται ἐν τῷ ψυχρῷ
 ὕδατι τῆς λίμνης καὶ διέρχονται τὸ με-
 γαλύτερον μέρος πλεόντες ἐπὶ τοῦ ὕδατος
 καὶ ἀλείνοντες ἐντὸς αὐτοῦ, εὐχῆμα χόρτα
 καὶ ἔντομα.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐκτελοῦσι τοὺς γά-
 μους των, ὁ οἰκογενεακὸς βίος τῶν κύ-
 νων, δὲν εἶναι χαλαρὸς ὡς ὁ τῶν χηνῶν
 καὶ τῶν νησῶν, τὰ ὁποῖα ζῶσιν ἐν πολ-
 λυγαμίᾳ. Ἐνῶ ὁ χῆν καὶ ὁ νῆσσος δια-
 βλέπουσιν ἐν τῷ θήλει μόνον μέσον ὑλι-
 κῶν ἀπολαύσεων, ὁ κύκνος εἶναι ἐπιδε-
 κτικὸς λεπτοτέρων αἰσθημάτων. Ὁ κύκνος
 ἐρωτεύεται μία, ἢ δὲ ἐκλεκτὴ τῆς καρδί-
 ας του καὶ αὐτὴ γίνεται σύντροφος τοῦ
 βίου του, ἢ σύζυγός του, ἐμπαθῶς ἀλλη-
 λοαγαπῶνται οἱ δύο σύζυγοι. Ὁμοῦ κα-
 τασκευάζουσιν ἐντὸς τῶν καλαμῶνων ἐπὶ
 τῆς ὄχθης φωλεὰν ἐκ βρύων καὶ ξηρῶν
 χόρτων ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡ θήλυς τίκτει
 πέντε ἕως ὀκτὼ εὐμεγῆ θη πρασινωπὰ ὠά,
 τὸν καρπὸν τοῦ ἐρωτός των. Ἐξ ὀλοκλή-
 ρους ἑβδομάδας διαρκεῖ ἡ ἐπάσσις τῶν
 μεγάλων τούτων ὠῶν, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ ἄρ-
 ρην κύκνος βοηθεῖ καὶ αὐτὸς ἀντικαθι-
 στῶν καθ' ἐκάστην ἐπὶ ὥρας τινὰς τὸ θῆ-
 λι, καὶ οὕτως ἐκκολάπτονται τέλος οἱ νε-
 ογνοί. Ὁ κύκνος μετὰ θάρρους καὶ ἱππο-
 τιμοῦ ὑπερασπίζεται τὴν σύζυγον καὶ
 τὰ τέκνα του κατὰ παντὸς ἐχθροῦ. Ἄλ-
 λοῖμονον εἰς τὸν ἀπρόδεκτον διαδάτῃν ὀ-
 στικὴ πλῆσιάζει εἰς τὴν φωλεάν, ὁ κύκνος
 καταφέρει διὰ τῶν πτερῶν του ἰσχυρό-
 τατα «γρονθοκοπήματα» καὶ ὑπάρχουσι
 παραδείγματα ὅτι οἱ κύκνοι ἔθραυσαν
 τοιουτοτρόπως ὀστά, (χεῖρας καὶ βραχί-
 νας ἀνθρώπων.—Οἱ μικροὶ κύκνοι δὲν εἶ-
 ναι ὠραῖοι, ὁμοιάζουσιν πρὸς χηνάρια, τὸ
 χρῶμα των εἶναι στακτὴ καὶ ἀκόμη ἀψοῦ
 μεγαλώσωσι πρέπει νὰ παρέλθωσι ἔτη
 ἕως ὅτου γείνονται κατάλευκοι. Ὁ κυνη-
 γὸς ὅμως κατὰ προτίμησιν σκοπεῖ τοὺς
 «στακτεροὺς» κύκνους, διότι τὸ κρέας
 τούτων εἶναι τρυφερὸν καὶ νόστιμον ὡς
 τὸ τῶν ἀγρίων χηνῶν, ἐνῶ τὸ κρέας τῶν
 ἐφήδων (λευκῶν) κύκνων εἶναι σκληρό-
 τατον.—Ἄλλὰ ὁ προῖμος ἐπερχόμενος χει-
 μῶν ἐκδιώκει τοὺς κύκνους ἐκ τῆς πα-
 τριδος των, τῆς μεγαρχοαῖκῆς χώρας τοῦ
 μεσονυκτιοῦντος ἡλίου καὶ τότε τρέπον-
 ται πρὸς νότον μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων.
 Πολλάκις ὁ Ἄξιός ποταμὸς τῆς Μακεδο-
 νίας (ὁ ἰαρόδερης) γέμει ἐν καιρῷ χειμῶ-